

אמרוה קמיה דרבי יוחנן את הפירוש הזה במשנתנו, משמיה דרבי יונתן הכי, שגם הוא פירש כמותו.

אמר רבי יוחנן: ידעין חברין בבלאי לפרושי כי האי טעמא! חברינו שבבבל [רבי יונתן עלה מבבל לארץ ישראל] יודעים לבאר בטעמים נכונים.

תניא נמי הכי, שהקורבה שבמשנתנו היינו

אם הגט נפל במקום שהוא יכול לשומרו והיא אינה יכולה לשומרו, זהו "קרוב לו" שאינה מגורשת.

ואם נפל במקום שהיא יכולה לשומרו והיא אינו יכול לשומרו, זהו "קרוב לה" שהיא מגורשת.⁽⁴⁴⁾

ואם נפל במקום ששניהם יכולין לשומרו⁽⁴⁵⁾ או שניהם אין יכולין לשומרו,⁽⁴⁶⁾ זהו מחצה על מחצה, דהוי ספק גירושין.

ועוד כתבו הראשונים, שרבי יוחנן מודה לרב שיש דין של ארבע אמות בגט כמבואר בבבא מציעא [י ב], אלא שלשון המשנה לא משמע ליה לפרש בארבע אמות, שקרוב לה וקרוב לו משמע אפילו רחוק הרבה. וגם מחצה על מחצה לא מתפרש יפה לרב. לכן נראה לו לפרש במאה אמה. ובכל זאת קיים גם הדין של ארבע אמות. והנפקא מינה, שבארבע אמות מועיל גם כשהוא יכול לשמור כמה ובמאה אמה דוקא כשהיא יכולה לשמור ולא הוא. תוס' ד"ה רבי יוחנן ורא"ש.

45. הקשה הרשב"א, אם כל אחד יכול לשמור לבד אמאי אינה מגורשת, שהרי אינה צריכה לשמירת הבעל.

ותירץ הרש"ש, כיון דשמירה עושה כאילו הוא רשותו וממילא הוי כרשות שניהם ולכן הוי ספק גירושין.

46. היינו שכל אחד לבד אינו יכול לשומרו אלא שניהם יחד. אבל אם אינן יכולין לשומרו כלל פשיטא דלא הוי גט. תוס' ד"ה שניהם.

והרמב"ן הקשה, כיון שצריך לשמירת הבעל הרי הגט אגיד ביה ולמה היא מגורשת מספק. ותירץ הר"ן דלא אמרינן אגיד גביה אלא כשמקצת הגט מונח ברשות שהיא שלו לגמרי.

בשתי כתי עדים, אחת אומרת קרוב לה ואחת אומרת קרוב לו כמו לעיל באוקימתא דארבע אמות. כי אם כן, תקשה קושית התוס' דלגבי חוב למה אמרו במשנה יחלוקו ולא המוציא מחבירו עליו הראיה, ותירצו התוס' דאין כאן ספק שהרי הגמרא אוקמה בשניהם יכולים או אין יכולים לשומרו. [עיין הערה 42]. ולכן אם היינו מתרצים בשתי כתי עדים שזה ספק גמור שוב יקשה קושית התוס', דנימא המוציא מחבירו עליו הראיה. [ועיין שם מדוע לרבה ורב יוסף לא יקשה כן].

44. כתבו הראשונים, דמאה אמות דרבי יוחנן ודאי לאו מדינא הוא, שלא יכול שהאשה תקנה הגט על ידי מאה אמה הסמוכות לה, אלא תקנת חכמים היא בגיטין משום תקנת עגונות. ולכן אמר רבי יוחנן לקמן שרק לגיטין אמרו ולא לדבר אחר. וגם בקידושין תיקנו כן אגב גיטין, כי אי אפשר לחלק ביניהם כדכתיב "ויצאה והיתה".

ועוד כתבו, שמא הוראת שעה היתה או שעת השמד [שהיה אסור לגרש כדין ולכן תיקנו שיזרוק לה מרחוק]. וזה הטעם שאמר שמואל לרב יהודה לקמן שלא ינהוג כן למעשה כי לא תיקנו חכמים רק במקום שיש לחוש לקלקול ולא בכל דור.